

Platform legt Verduurzamingsplan voor

Wilma Wolters

Het Platform Melkgeitenhouderij legde onlangs het plan 'Versnellen verduurzamen van de melkgeitenhouderij' voor aan de sector. Wat betekent dit plan voor geitenhouders?

Foto: Wilma Wolters

Welzijn en jonge dieren zullen belangrijke aandachtsgebieden voor geitenhouders blijven. Ze staan dus ook in het Verduurzamingsplan.

Met de inbreng van geitenhouders tijdens de eerste ronde regiobijeenkomsten eind 2018, heeft het Platform Melkgeitenhouderij gewerkt aan de invulling van ideeën voor het verduurzamen van de geitensector. Nu ligt er dan het plan 'Versnellen verduurzamen van de melkgeitenhouderij', waarvan de inhoud ook bij LNV al bekend is. LNV ziet ondertussen de melkgeitenhouderij als vijfde grote sector en kijkt dus meer dan geïnteresseerd mee. In opnieuw drie regiobijeenkomsten legt LTO-vakgroep Melkgeitenhouderij ook dit plan voor aan de leden-geitenhouders. Jos Tolboom hierover: "Dit is de weg die wij inslaan. Staat er veel in het plan? Ja. Maar het hoeft niet allemaal morgen uitgevoerd te zijn. En er staat geen onzin tussen. Er worden veel vragen en wensen bij de sector neergelegd. Wij hebben de grootste prioriteiten eruit gehaald", aldus de vakgroepvoorzitter.

Zoönosen

Zo wijdt het plan maar een paar zinnen aan emissie, klimaat en biodiversiteit. Omdat de geitenhouderij een kleine sector is, is er maar weinig bekend over de hoogte van emissies en mogelijkheden om te sturen. Het platform wil overigens wel mee gaan draaien in onderzoek naar brongerichte emissie-aanpak. LNV maakt voor dit onderzoek mogelijk volgend jaar geld vrij. Aangaande biodiversiteit is er een deltaplan in productie waaraan natuurverenigingen en de melkveesector bijdragen. "Waarschijnlijk kunnen wij dat als geitensector kopiëren. Ons eindpunt zal niet anders zijn dan dat van de melkveesector, denk ik." Waar wel enige druk achter zit, is het werken aan zoönosen. Dat was een punt dat volgens geitenhouders aandacht verdient, zo bleek uit de peilingen tijdens de eerste sessie regiobijeenkomsten in maart 2018. In het plan is nu opgenomen dat deelname aan het CL-certificeringsprogramma van de GD een verplichting wordt. Dit wordt in 2020 opgenomen in het Kwaliteit-protocol. Henry Voogd van NGZO legt uit: "Indien je de status 'besmet' hebt, zul je samen met de GD een Plan van aanpak moeten maken met 'redelijke' maatregelen. Dat wil zeggen dat je niet koste wat kost CL van je bedrijf weg probeert te krijgen, want dan zou het zo kunnen zijn dat alle dieren weg moeten en het bedrijf schoongebreed moet worden." "Het zal gaan om een inspanningsverplichting", legt Voogd verder uit. "Als je de onderzoeksverplichtingen niet doet, krijg je de status 'onbekend'. Krijg je die status, dan wordt de Kwaliteit-erkenning ingetrokken."

Het BedrijfsOntwikkelingsKeurmerk zal onderdelen bevatten die in het rapport 'Vooruit met de Geit' (2013) genoemd worden.

Beeld: 'Vooruit met de Geit', een rapport van Wageningen UR, juni 2013

Elk kwartaal zal Qlip toetsen of geitenhouders aan de voorwaarden voldoen. Er zal een aantal bedrijven, zo'n 25 procent, moeten instromen in het CL-certificeringsprogramma van de GD, verwacht Voogd. "Concurrentie is goed, maar het blijkt op sectorniveau goedkoper om alles via één programma te laten lopen. We zullen ook met de GD in overleg blijven over de tarieven." Uitgangspunt is dat bedrijven vanaf 1 juli 2020 allemaal deelnemen. Per 31 december 2020 is de status 'onbekend' niet meer toegestaan. De beheersing van salmonella is lastiger. Tolboom: "We zijn nu in overleg hoe we salmonella goed kunnen monitoren en hoe je er vanaf kunt komen. Monitoren via tankmelk lukt niet. De GD doet onderzoek met behulp van platformgeld." René van den Brom, Europees erkend specialist kleine herkauwers bij de GD, lichtte op een van de regiobijeenkomsten toe: "Sinds 2016 zijn er zo'n tien tot vijftien bedrijven waar salmonella voorkomt en jaarlijks terugkeert bij de lammeren, bij de volwassen dieren zien we niets. Er zijn uitschieters waarbij wel 50 tot 80 procent van de lammeren daar sterft. Het lijkt erop dat de ziekte via dierbewegingen is binnengekomen, maar we hebben nog geen idee hoe de kiem zich handhaaft op de bedrijven."

Wettelijke regeling voor antibiotica
De SDa, Autoriteit Diergeneesmiddelen, wil

graag een goed sectorbeeld van het antibioticagebruik hebben. Dat betekent dus van alle melkgeiten-, opfok- en afmestbedrijven. Op dit moment zit de registratie voor melkgeitenbedrijven vrijwillig in de DGZK. Een mogelijke oplossing zou zijn om het een verplicht onderdeel van DGZK te maken. Dat ziet LTO niet zitten. "DGZK is vrijwillig en dat willen we zo houden. Bovendien zijn wij niet bij machte om bokkenmesterijen en opfokbedrijven tot iets te verplichten." Het lijkt er nu op dat LNV een wettelijke regeling maakt zoals die ook voor de andere grote sectoren geldt. In 2021 wordt dat ingebouwd in Kwaliteit. "Als tegenprestatie willen we dan wel gebruik mogen maken van buitenlandse antibiotica met buitenlandse wachttermijnen. We wachten al langer op die vrijstellingsregeling, ik hoop dat het nu per 1 februari mogelijk is", aldus Tolboom. Op dit moment vraagt de geitenhouder aan de dierenarts om het antibioticagebruik in DGZK in te vullen, straks wordt de dierenarts via de wettelijke regeling verplicht om het gebruik door te geven.

Binnen 7 dagen melden

Het is al even langer bekend: het melden aan I&R van geboortes, ook doodgeboortes, en het geslacht, zal binnen zeven dagen moeten gebeuren. Dat is bedoeld om betere cijfers te krijgen en zal in 2021 gaan lopen. "Sneller

Welzijn zou je zichtbaar kunnen maken middels klimmogelijkheden in de stal.

Beeld: 'Vooruit met de Geit', een rapport van Wageningen UR, juni 2013

registreren is op de lange termijn goed", vindt Tolboom, "er zijn veel vragen over de dieren en er waren flinke discussies over de spookbokjes. We kunnen er beter open en eerlijk over zijn. Welzijn en jonge dieren, met name geitenbokjes, zijn de achilleshiel van de sector", zegt Tolboom.

BedrijfsOntwikkelingsKeurmerk

Geitenhouders hebben ook aangegeven dat ze graag willen dat de sector zelf de regie in handen neemt aangaande verantwoordelijke groei en ontwikkeling van de sector. "Juist door de snelle groei, de weerstand tegen grote bedrijven en deels door VGO, hebben we nu te maken met de bouwstops. We zijn gegroeid van 80 naar 180 geiten per hectare en daarmee schuiven we richting intensief.

eisen komen uit het WUR-rapport 'Vooruit met de geit' dat in 2012 verscheen. Daarin vinden we onderwerpen als dierwelzijn, kringloop en grondgebondenheid, diergezondheid, transparantie. Brandveiligheid zou eraan toegevoegd moeten worden en optioneel is emissies.

Het belangrijkste punt van aandacht is daarbij dat het keurmerk ook geaccepteerd moet worden door de vergunningverleners. "We zijn nu met de vier grootste provincies in overleg. Zo proberen we te bewerkstelligen dat de provincies dit keurmerk gebruiken op een moment dat een bedrijf wil uitbreiden. Daarmee willen we faciliteren dat zij straks op een eenvoudige en onderbouwde manier kunnen beslissen over duurzame uitbreiding van melkgeitenbedrijven op het moment dat

die zich willen ontwikkelen. Een derde ziet het als rem op de ongebreidelde groei van de sector die hij andermaal voorziet als de bouwstops eraf gaan, en dat zou goed zijn voor de melkprijs.

Met dit Keurmerk wil de sector zelf de richting aangeven waarin het zich ontwikkelt. "Ook wordt zo het ontwikkelingsgeld binnen de sector gehouden", aldus Tolboom. "Het gaat dan niet naar bijvoorbeeld de invoering van dierrechten, waar geen enkele geitenhouder achter blijkt te staan." Of zoals Tolboom tijdens de regiobijeenkomsten zegt: "Om geiten te kunnen houden heb je een BOK (bedrijfsontwikkelingskeurmerk) nodig".

Transparantie

In 2022 zal de dekkingsgraad van DGZK 100 procent zijn. Dat hebben de inzamelaars beloofd. Dit programma zal een instrument worden om de sector te monitoren; jaarlijks zal er een rapportage geschreven worden met de evaluatie en voortgang van alle onderwerpen binnen DGZK en ook dit verduurzamingsplan. "Die rapportage is bedoeld voor de sector, stakeholders en LNV. Daarmee leggen we verantwoording af aan de maatschappij. De maatschappij vraagt om dergelijke transparantie. Als je denkt dat het werkt om de muur wat hoger te maken en je daarachter te verstoppen, denk je verkeerd", zegt Tolboom. "We kunnen bij de cijfers heel goed uitleggen dat een lam een teer dier is, en dat een deel van de lammeren niet levensvatbaar is. Ik vind transparantie onmisbaar." In dat kader meldt Tolboom op alle bijeenkomsten dat, gezien de inspanningen die het platform voor deze verduurzamingsslag nog zal moeten leveren, de platformheffing in 2020 met 6 cent per 100 kg melk verhoogd wordt. ♡

'Welzijn en jonge dieren zijn achilleshiel van sector'

Willen we dat?", schetst Tolboom de situatie. Er is een denktank opgericht waarin vijftien geitenhouders gesprekken voeren met stakeholders, omwonenden en beleidsspecialisten over verantwoorde groei. De denktank is gekomen met het Bedrijfs Ontwikkelings Keurmerk: een systematiek zonder financiële waarde, maar waarin geitenhouders die willen uitbreiden, mogelijkheden krijgen om extra ondernemersruimte te verwerven door aan bepaalde maatschappelijke criteria te voldoen. Daarbij geldt: hoe meer dieren op een plek, hoe hoger de eisen. De bouwstenen voor de

de bouwstops eraf gaan", aldus Tolboom. LTO probeert de certificering voor dit keurmerk mee te laten lopen met de Kwaliteit-beoordeling, zodat de beoordeling voor dit keurmerk tijdens hetzelfde bezoek kan plaatsvinden. Tijdens de bijeenkomsten reageren geitenhouders wisselend op dit keurmerk. De een denkt dat dit keurmerk het vertrouwen bij provincies groter maakt en dat biedt een kans voor ontwikkeling van de bedrijven. Een ander is bang dat een dergelijk keurmerk binnen een paar jaar de standaard wordt voor alle bedrijven en niet alleen voor degene